

DEPARTAMENTO DI CULTURA ARUBA
JAARVERSLAG 2021

“CULTURA TA NOS
FORMA DI BIBA”

Foto: Internationale Dag van de Dans 29 april 2021 Aruba

Colofon:

Directie Cultuur Aruba
Stadionweg 37, Aruba
Tel: (297) 582-2185
E-mail: info@cultura.aw

Website: www.cultura.aw

Facebook
@ Departamento di Cultura Aruba
@ Seyo Nacional pa Artesania Aruba
@ Educa cu Cultura
@ Gang di Arte
@ Arte di Palabra

Foto: Jhon Freddy Tobón Montoya

-Onder voorbehoud van alle rechten-

Inhoud

Voorwoord

Inleiding	1
1. Personele organisatie	2
1.1 Medewerkers	2
1.2 Directeur en Staf	2
1.3 Ziekteverzuim	2
2. Projecten en activiteiten van de afdelingen	2
2.1 Beleid	3
2.1.1 Werkzaamheden Beleid	3
Subsidieproces	3
FMA	3
SAM	4
UNOCA	4
SSA	4
Jaarverslag DCA	4
Statenvragen	4
Beleidsvoornemens	4
Overige werkzaamheden	5
Crisiplan SARS-Cov-2 (Covid 19)	5
Nationaal Strategisch plan	5
Vierlanden Overleg	5
Cultuurfonds	6
Onderwaterarcheologie	6
Immaterieel erfgoed	6
Cultuureducatie	6
Educa cu Cultura	7
Raad voor Cultuur	11
'Comision Mixta'	11
Cursus Spaans en Colombiaanse Cultuur	11
2.2 Afdeling Onderzoek en Documentatie	12
'Biografia di Artistanan di Musica Arubano' Volumen 1	12
'Trahamento di Boto Criyoyo'	12
2.3 Afdeling Implementatie (Projectcoördinatie)	14
2.3.1 Werkzaamheden afdeling Implementatie	14
Arte di Palabra	14
Arte di Palabra ABC	15
Publicatie van poëzie en kort verhaal	15
Fiesta di San Juan/'Dera Gay'	15
Gang di Arte	16
2.4 Afdeling Algemene Zaken	16
2.4.1 Werkzaamheden afdeling Algemene Zaken	16
'Seyo Nacional pa Artesania di Aruba'	16
Begroting DCA	17
Comision Celebracion Dianan Nacional (CCDN)	18
Landssubsidies	18
Financiële Aangelegenheden	19
NGO	20

Herdenking Status Aparte Aruba	20
Eindresultaat begroting 2021	20
Nationale feestdagen en traditionele vieringen	20
Bijlagen	24

Voorwoord

Hierbij presenter ik u het Jaarverslag (JV), van de Directie Cultuur Aruba (DCA), over het jaar 2021.

Zoals bekend, was Aruba in 2021 nog volop midden in de Pandemie COVID-19. Ondanks dit laatste heeft de DCA haar best gedaan om zoveel mogelijk ‘handen en voeten’ te (blijven) geven aan het integraal cultuurbeleid van Aruba.

De beleidsmatige projecten met een toegevoegde waarde voor de maatschappij, hebben een relevante rol gespeeld in het voornoemde kalenderjaar.

Te denken valt aan: ‘*Educa cu Cultura*’, velerlei beleidsaangelegenheden en projecten van cultuur educatieve aard, die in het kader van het integraal cultuurbeleid een zeer relevante rol innemen. Daarnaast hebben de Nationale feesten ook een relevante rol ingenomen in het geheel.

Een woord van dank gaat uit naar alle functionarissen van de DCA die een bijdrage hebben geleverd in het welslagen van de DCA-projecten op velerlei gebied die u in dit verslag kunt lezen.

Tenslotte een woord van dank aan de Afdeling Beleid voor het samenstellen van dit verslag.

Drs. Siegfried E. Dumfries
Directie Cultuur Aruba
Oranjestad, December 2022

Inleiding

De DCA hanteert de definitie van cultuur zoals vastgesteld door de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO). De UNESCO definieert cultuur als een ‘geheel van onderscheidende spirituele, materiële, intellectuele en emotionele kenmerken van de samenleving of een sociale groep, dat naast kunst en literatuur ook levensstijlen, manieren van samenleven, waardesystemen, tradities en geloofsovertuigingen omvat’.

Resumerend is cultuur de levenswijze van de persoon. Vertaald naar het Papiamentu is ‘Cultura ta nos forma di biba’.

De DCA speelt een belangrijke rol voor wat betreft cultuur in het algemeen op Aruba. De DCA is een beleidsdirectie die het integraal cultuurbeleid van Aruba uitdraagt aan de lokale gemeenschap. Doel is dat de Arubaanse bevolking meer bewust wordt van de eigen identiteit, om het zelfrespect, eigenwaarde, trots van de Arubaanse bevolking te vergroten. Alsmede een bijdrage aan ‘nation building’ van deze.

Ondanks dat in het jaar 2021 de SARS-CoV-2 (Covid-19) pandemie nog aanwezig was heeft de DCA-invulling, vorming, voorbereiding, ondersteuning en uitvoering gegeven aan het integraal cultuurbeleid van Aruba.

De thema’s die aan de orde komen in dit jaarverslag, zijn onder andere:

- Personele organisatie;
- Projecten en activiteiten van de afdelingen;
- Nationale feestdagen en traditionele vieringen

1. Personele organisatie

Dit hoofdstuk gaat in op de medewerkers van de DCA gedurende het jaar 2021. Het ziekteverzuim van de medewerkers geeft aan het ziekteverzuimpercentage gedurende het jaar 2021.

1.1 Medewerkers

De medewerkers van de DCA zijn mensen die cultuur in hun hart hebben/dragen. De medewerkers van de afdeling Projectcoördinatie werken aan het stimuleren van cultuureducatie en cultuurparticipatie onder de Arubaanse bevolking maar met het accent op de jongeren. Evenals de medewerkers van de afdeling Onderzoek en Documentatie welke als hoofddoelenstellingen hebben, het doen van onderzoek en het publiceren van de onderzoeksresultaten over verschillende culturele thema's in Aruba. Cultuur in het Algemeen, Cultureel Erfgoed, Taal en Kunsten vormen belangrijke onderzoeksvelden. De DCA is een beleidsdirectie en Beleid DCA is het hart van de organisatie. Beleid DCA heeft als primaire taak het zorgdragen van beleidsontwikkeling alsmede beleidsevaluatie en het gevraagd of ongevraagd adviseren inzake beleidsaangelegenheden.

1.2. Directeur en Staf

De directeur van de DCA is de heer drs. Siegfried E. Dumfries. Hij heeft de algemene leiding van de organisatie en stuurt samen met de stafleden, de 24 medewerkers van de DCA aan. Tevens bepaalt de directeur en de stafleden de inhoud van projecten op diverse culturele gebieden ter verwezenlijking van het Nationaal Integraal Cultuurbeleid van Aruba samen met andere culturele partners. Thans zijn twee medewerkers uitgeleend aan niet gouvernementele organisaties (NGO's) om ondersteuning te bieden en invulling te geven aan het Nationaal Integraal Cultuurbeleid van Aruba. Volledigheidshalve is in het jaar 2021 twee medewerkers met pensioen gegaan.

1.3. Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim van de medewerkers is in het jaar 2021 in een notendop weergegeven. Het ziekteverzuimpercentage (ZVP) heeft in het jaar 2021 een lichte daling gekend.

	2019	2020	2021
ZVP	14.11%	15.08%	11.03%

Tabel 1 Verzuimindices DCA (Bron: SVB-Webportaal)

2. Projecten en activiteiten van de afdelingen

In dit hoofdstuk worden de werkzaamheden, projecten en/of activiteiten in het jaar 2021 van de afdelingen beschreven. Sommige projecten en/of activiteiten zijn in samenwerking met gouvernementele organisaties (GO's), NGO's, andere stakeholders en partners op het culturele veld, uitgevoerd.

De DCA onderscheidt de volgende afdelingen:

- De Directie en de ondersteunende staf;
- Beleid;
- Onderzoek en Documentatie;
- Implementatie (Projectcoördinatie);
- Algemene Zaken.

Enkele werknemers van de DCA zijn ook leden van de commissie nationale feestdagen: ‘Comision Celebracion Dianan Nacional’, die de vieringen ‘Dia di Betico’, ‘Himno y Bandera’, ‘Dia di Rey’ organiseert en de activiteiten ‘Dera Gay’, Sinterklaas en ‘Dande’ ondersteunen.

2.1 Beleid

Beleid DCA is in het algemeen belast met de kerntaken: het zorgdragen van de beleidsvoorbereiding, beleidsontwikkeling, beleidsevaluatie en advies, welke inhoudt, een bijdrage leveren aan de ontwikkelingen van de directie; het zorgdragen van het interne controlebeleid, het zorgdragen van de realisatie van bedrijfsprocessen en analyse maken van enkele wet- en regelgevingen.

Voorts treden de beleidsmedewerkers op als deskundige in de ontwikkelingsprocessen, door te adviseren en deel te nemen aan interne en/of externe commissies en werkgroepen ten aanzien van het Nationaal Integraal Cultuurbeleid van Aruba. In het verlengde hiervan wordt hierna de werkzaamheden beschreven die beleid in het jaar 2021 heeft uitgevoerd.

2.1.1 Werkzaamheden Beleid

Subsidieproces

De DCA heeft, als beleidsdirectie, sinds de herstructurering van de subsidieregeling van Aruba in 2016, een bewakende en evaluerende rol (inhoudelijke toetsing) bij de subsidieverlening aan de stichtingen die onder de DCA ressorteren. De betreffende stichtingen zijn: UNOCA, Stichting Schouwburg Aruba (SSA), Stichting Arubaanse Muziekschool (SAM) en Fundacion Museo Arubano (FMA).

In samenwerking met het Coördinatie Bureau Overheidssubsidies (CBOS), wordt het proces voor het toekennen van (output)subsidie gecoördineerd.

De inhoudelijke toetsing van de subsidieaanvraag is op basis van het toetsingskader kaderbeleid, doelstelling ministerie en vertaling van beleid naar product en beoogde prestaties (Programma van Eisen).

De DCA is tevens belast met het opstellen van het concept landsbesluit subsidie alsmede de Programma van Eisen voor elke stichting die onder de DCA ressorteert. Het kaderbeleid dient als verlengstuk te worden beschouwd van het Nationaal Integraal Cultuurbeleid van Aruba en de DCA. De stichtingen zijn mede uitvoerders van het Nationaal Integraal Cultuurbeleid van Aruba en leggen verantwoording af in hun jaar en financieel verslag aan de verantwoordelijke minister. Vervolgens zal een korte beschrijving volgen van bovengenoemde stichtingen.

FMA

De FMA heeft als belangrijkste doelstelling om de cultuur-historische en natuurmonumenten in Aruba in de meest uitgebreide zin van het woord te behouden, te behoren en te beschermen, alsmede de kennis daarvan en de belangstelling daarvoor bij de bevolking van Aruba in het bijzonder en bij anderen in het algemeen, te bevorderen.

De FMA is de parapluorganisatie waaronder een aantal musea is komen te vallen. Het gaat om de volgende musea: het Historisch Museum, de Carnival Expositie, Museo Industrial en Museo Comunitario. Thans wordt alleen het product 'Bon Bini Festival' van het Historisch Museum gesubsidieerd.

SAM

De SAM draagt bij tot een optimale muzikale vorming van de Arubaanse bevolking. De SAM is daarom een centrum voor muziekeducatie, met de elementen, kwaliteit, diversiteit, participatie en dienstverlening hoog in het vaandel.

UNOCA

UNOCA heeft als doestelling het stimuleren, ondersteunen en bevorderen van kunst en cultuur op Aruba. De stichting doet dit voornamelijk door het toekennen van subsidies aan organisaties of individuen die zich bezighouden met de uitvoering van kunst en cultuuractiviteiten op het eiland. Tevens is de stichting UNOCA verantwoordelijk voor het monitoren van de effectieve en efficiënte besteding van de overheidsgelden binnen de culturele sector.

SSA

SSA als educatieve instantie in Kunst en Cultuur heeft de volgende doelstellingen:

Een volledig ingericht gebouw beheren, onderhouden en exploiteren, die een platform biedt, alwaar het culturele leven in de Arubaanse gemeenschap, in de ruime zin van het woord, verder kan worden ontwikkeld en bevorderd.

Het culturele hart van de samenleving waar alle kunstuitingen worden beoefend, georganiseerd, tentoongesteld en belegd en waar culturele normen en waarden worden overgebracht, in het bijzonder aan de jongere generaties.

Jaarverslag DCA

Elk jaar levert de DCA het jaarverslag van het voorafgaande jaar aan de minister belast met Cultuur. Het jaarverslag wordt op de volgende wijze geconcipieerd. De meeste afdelingen van de DCA leveren een deelverslag van hun afdelingen in bij de directeur DCA of bij Beleid DCA. In voornoemde deelverslagen zijn opgenomen de werkzaamheden en projecten/activiteiten van de afdelingen. In het complete jaarverslag van de DCA is een beschrijving van de bedrijfsvoering van de organisatie, de projecten/activiteiten en successen van de afdelingen.

Statenvragen

Beleid DCA ondersteunt de organisatie bij het beantwoorden van de statenvragen afkomstig van de statenleden. De statenleden stellen diverse vragen over het culturele veld onder andere cultuureducatie, culturele toerisme, creatieve industrie, cultuurparticipatie (actief en passief), taal/ Papiamento en cultureel erfgoed (materieel en immaterieel) enz.

Beleidsvoornemens

Elk jaar draagt Beleid DCA zorg voor het opstellen van de beleidsvoornemens. In het jaar 2020 is een meerjarenbeleidsvoornemens opgesteld strekkende over de jaren 2020-2022.

De beleidsvoornemens 2020-2022 hebben als uitgangspunt het regeerprogramma *'Hunto pa Aruba '2017-2021'* welke gebaseerd is op de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDG)¹ en het behalen van deze tegen het jaar 2030. Alsmede de UNESCO-thematische indicatoren voor cultuur in de Agenda 2030. Indicatoren cultuur 2030 is een kader van thematische indicatoren die tot doel hebben de voortgang van de bijdrage van cultuur aan de nationale en lokale uitvoering van de doelstellingen en streefcijfers van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling te meten en te monitoren. Deze thematische indicatoren wordt onderverdeeld in vier groepen a t/m d te weten:

- a) Milieu en veerkracht
Beheer en behoud van kunst en cultuur.
- b) Welvaart en levensonderhoud
Culturele zorg;
Creatieve industrie en cultureel toerisme
- c) Kennis en vaardigheden
Cultureel erfgoed;
Cultuureducatie;
Media en cultuur.
- d) Integratie en deelname.
Kunst;
Culturele uitwisseling;
Culturele diversiteit.

Overige werkzaamheden

In het jaar 2021 heeft Beleid DCA diverse adviezen uitgebracht zowel aan de minister belast met Cultuur alsmede correspondentie aan derden. De beleidsmedewerkers vormen deel van diverse commissies onder andere Vierlanden Overleg nationale commissies.

Nationaal Strategisch Plan

Het Nationaal Strategisch Plan (NSP) 2020-2022 is tot stand gekomen door middel van een participatief proces. In het NSP zijn bepaalde doelen die de DCA moet bereiken door middel van NSP-programma's die uit diverse acties bestaan. De acties kunnen nieuwe of lopende acties zijn met of zonder kosten van de overheid of andere financiers. De vier NSP-doelen van de DCA zijn:

1. Reactiveren van de Ministeriële Beschikking (MB) kunst en cultuureducatie;
2. Ontwikkelen van schoolmateriaal;
3. Promotie en communicatiemateriaal;
4. Documentatie en digitalisatie van cultureel erfgoed.

Vierlanden Overleg

Vierlanden Overleg is een overleg dat jaarlijks plaatsvindt tussen de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van:

---

¹ Van 25 tot 27 september 2015 vond er in het hoofdkwartier van de Verenigde Naties in New York de Duurzame Ontwikkelingstop plaats waar alle staatshoofden, overheids- en topvertegenwoordigers samenkwamen. Ze bespraken de nieuwe Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) die tegen 2030 bereikt moeten worden. Die traden in werking vanaf 1 januari 2016.

- Nederland;
- Aruba;
- Curaçao en
- Sint-Maarten.

Tijdens de Vierlanden Overleg worden actuele onderwerpen besproken dat van groot belang zijn voor elk land, op basis van behoefte en algemeen belang. De landen maken verschillende concrete afspraken, voor wat betreft data uitwisseling en informatie alsmede bilaterale samenwerking van projecten en initiatieven dat de landen kunnen begunstigen.

In de slotconclusies van 08 februari 2019 en 07 januari 2021 zijn de landen overeengekomen over de volgende onderwerpen; Cultuurfonds, Onderwaterarcheologie, Immateriële erfgoed en Cultuureducatie. De DCA neemt sinds maart 2020 deel aan de beleidswerkgroep onderwaterarcheologie. De DCA zal verder deelnemen aan de andere werkgroepen van bovengenoemde onderwerpen. Vervolgens een korte beschrijving van de hierboven genoemde onderwerpen.

Cultuurfonds

De ministers belast met Cultuur van de vier landen in het Koninkrijk der Nederlanden nemen kennis van de voortgang van de werkzaamheden van de Werkgroep Cultuur Onderzoek en Documentatie Fonds en verzoeken deze om verder te gaan met de voorbereidende werkzaamheden om zo snel mogelijk een compleet voorstel op te leveren voor de inrichting van het fonds. Tevens wordt de werkgroep gevraagd om een datum voor de oprichting van het fonds vast te stellen en aan te geven op welke wijze rekening gehouden wordt met:

- de oprichtingskosten en de operationele kosten van het fonds;
- de financiële draagkracht van elk land;
- het ontwikkelingsproces van elk land op het gebied van de cultuur, waarbij ook rekening gehouden wordt met cultuureducatie.

Onderwaterarcheologie

De ministers nemen kennis van de stand van zaken zoals die in het memo van de werkgroepen Onderwaterarcheologie is weergegeven en verzoeken de werkgroepen het werk voort te zetten en een datum voor afronding vast te stellen.

Immaterieel Erfgoed

De ministers nemen kennis van de stand van zaken zoals die in het memo van de werkgroep Immaterieel Cultureel Erfgoed is weergegeven en verzoeken de werkgroep het werk voort te zetten. Daarbij dient men uit te gaan van de criteria en procedure van UNESCO voor de verschillende lijsten om op grond daarvan eerst per land een lijst te maken en uitgaande daarvan te komen tot een lijst voor het Koninkrijk.

Cultuureducatie

De ministers komen overeen dat onderwijs en cultuur van groot belang zijn voor de bevordering van de kwaliteit van leven van eenieder, de sociale cohesie in elke samenleving en een goed functionerende kennissamenleving. Het gaat hier om een continue verhoging van de kwaliteit van leven. Cultuuroverdracht, cultuureducatie en erfgoedbehoud van groot belang zijn voor ieders betrokkenheid bij de samenleving.

Thans is er een nieuwe commissie ingesteld² die als taak heeft:

- Het opstellen van een inventaris van cultuur-educatieve activiteiten en projecten op Aruba;
- Het analyseren van de cultuureducatieontwikkelingen en -wensen van het cultuur- en onderwijsveld op Aruba;
- Het opstellen van een advies als bijdrage aan het cultuureducatieplan binnen het Koninkrijk;
- Het opstellen van een implementatieplan voor Aruba naar aanleiding van de richtlijnen van het cultuureducatieplan binnen het Koninkrijk.

De commissie bestaat uit tenminste de volgende personen en/of instanties:

- Directie Onderwijs;
- Directie Cultuur Aruba;
- Nationale UNESCO Commissie van Aruba;
- Afdeling Curriculum van de Directie Onderwijs;
- Een expressievak docent van de Instituto Pedagogico Arubano;
- Een docent van the Program Organization, Governance and Management at the Faculty of Arts and Science van de Universiteit van Aruba;
- Een CKV-docent;
- Een kunstenaar of jeugdleider uit het cultuurveld met ervaring op kunsteducatie buiten het onderwijs;
- Een educatieve museummedewerker uit het museumveld.

‘Educa cu Cultura’

In februari 2020 is de cursus ‘Educa cu Cultura’ van start gegaan bij het bureau van de minister belast met Cultuur. De cursus ‘Educa cu Cultura’ behelst de basisprincipes wat allemaal cultuur inhoudt. De cursus ‘Educa cu Cultura’ werd daarna verzorgd voor de stafleden van de DCA.

---

² MB 30 oktober 2021 No. 2321

Beleid DCA heeft deelgenomen aan alle trainingen van deze cursus met de doelstelling dat de DCA de cursus zelf gaat verzorgen. Door de SARS-CoV-2 (Covid 19) pandemie is de cursus online gegeven. Aan deze onlinecursus hebben een aantal medewerkers van de DCA deelgenomen samen met enkele medewerkers van het bureau van de minister belast met Cultuur en het UNOCA-personeel. In het jaar 2021 is een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met UNESCO en UNOCA om de cursus voort te zetten. Er vonden in totaal 6 workshops plaats en deze werden aan diverse doelgroepen gegeven onder andere aan het bestuur van UNOCA, Afdeling Onderzoek en Documentatie van de DCA, beleidsmedewerkers van overheidsorganisaties, CKV-docenten van diverse schoolbesturen en de medewerkers van de DCA. De cursus 'Educa cu Cultura' werd helemaal in het Papiamentu verzorgd met uitzondering van het SDG-gedeelte.

Voorts volgen er fragmenten van artikelen die in de media en sociale media van 'Educa cu Cultura' zijn verschenen.

Deze fragmenten en artikelen zijn tekstueel opgenomen.

'Minister di Cultura mr. Xiomara Maduro a haci apertura di training educa cu cultura riba diabierna 1 di october 2021 na Biblioteca Nacional Aruba den sala Diamante.'

'Participanten na e training Educa cu Cultura pa funcionarionan di maneho. Proyecto cu ta wordo carga door di Ministerio di Cultura, Departamento di Cultura Aruba, UNESCO Aruba y UNOCA.

Luga: Biblioteca Nacional Aruba

Fecha: 01 october 2021

Team Educa cu Cultura ta yama un palabra di danki na tur esnan cu a participa'

'Ekipo di Educa cu Cultura

Di drechi pa robes

* sra. Ruby Eckmeyer, Funcionario di Maneho di Ministerio di Cultura/Specialista di Cultura UNESCO Aruba.

* Sra. mr Lissette Arends-Maduro, Funcionario di maneho Departamento di Cultura Aruba.

* sr. Stanley Dabian, PR Departamento di Cultura Aruba.

* sra. mr Angeline Vrolijk-Maduro, Funcionario di maneho Departamento di Cultura Aruba.

* sra. Ray-Anne Hernandez, Directora di UNOCA.

* sra. Afranina Henriquez, Lider di investigacion Departamento di Cultura Aruba.'

*'Awemainta a presenta e Training Educa cu Cultura na e docentenan di CKV.
Un diabierna educativo riba cultura.'
Unda a trata diferente topico entre otro concepto basico di cultura, maneho integral di
cultura di Aruba, Unesco y cultura den SDG's agenda 2030.
Pabien na e Ekipo di Educa cu Cultura.*

Danki Jhon Freddy Tobón Montoya pa e relato grafico.'

Raad voor cultuur

De Raad voor Cultuur is een wettelijk adviesorgaan van de regering en het parlement op het gebied van kunst, cultuur en media. De raad adviseert, zowel gevraagd als ongevraagd, inzake alle culturele aangelegenheden zoals beleidskwesties en subsidieverzoeken e.d. De DCA heeft een adviesnota³ opgesteld met drie aanbevelingen voor de oprichtingsvorm van de Raad voor Cultuur. Deze adviesnota is naar de minister belast met Cultuur gestuurd ter accordering. De minister belast met cultuur heeft deze adviesnota doorgestuurd naar de Directie Wetgeving en Juridische Zaken inzake juridische aspecten in verband met de oprichting hiervan.

‘Comisión Mixta’

De Directie Buitenlandse Betrekkingen nam op uitnodiging van het Ministerie van Buitenlandse Zaken van Colombia, deel aan een virtuele bijeenkomst betreffende een in te stellen **‘Primera Comisión Mixta de Cooperación Técnica, Cultural, Educativa y Deportiva’**. Aan de eerste bijeenkomst hebben zestien (16) Caribische eilanden deelgenomen, voornamelijk leden van de Caricom gemeenschap.

Voor Aruba betrof het hier een eerste kennismaking met het voorgestelde samenwerkingsprogramma, dat breed van opzet is en zich, in de initiële fase, richt op een zestal concrete projecten, met als door Colombia voorgestelde hoofdthema's:

1. Grensoverschrijdende criminaliteit;
2. Voorkoming van extreem geweld als gevolg van internationaal terrorisme;
3. Samenwerking op het gebied van rampenbestrijding;
4. Kennisuitwisseling over tweetaligheid toegepast op de activiteiten in het Toerisme;
5. Processen ten aanzien van kustgebieden (littoral territories appropriation);
6. Kennisuitwisseling voor het behoud van traditionele kunst (traditional craft);

De Directie Buitenlandse Betrekkingen, vanuit een coördinerende rol, heeft de DCA uitgenodigd aan het samenwerkingsprogramma van de ‘Comisión Mixta’. Bedoeling is een concreet plan van aanpak op te stellen voor elk der genoemde onderwerpen en zelfs een uitbreiding tot andere onderwerpen in de toekomst, dat met de Colombiaanse autoriteiten zal worden besproken en uitgewerkt. Het samenwerkingsprogramma streeft een zeer pragmatische aanpak na, waarbij een uitwisseling van kennis en ervaring beoogd wordt.

Het aanhalen van de banden met Colombia past overigens helemaal in het regeringsbeleid van Aruba, dat ten aanzien van dit buurland wordt nagestreefd.

Beleid DCA heeft deelgenomen aan:

- Community management of tourist beaches activity op 19 mei 2021;
- Safeguarding strategy of traditional crafts and feedback with Caribbean countries op 26 mei 2021, 02 juni 2021 en 23 juni 2021.

Cursus Spaans en Colombiaanse cultuur

Van 24 augustus 2021 tot en met 01 december 2021 heeft Beleid DCA deelgenomen aan de cursus Spaans en Colombiaanse cultuur, ontworpen door het Talencentrum met de steun van Universidad Pontificia Bolivariana Virtual en aangeboden door het Presidentieel Agentschap

---

³ 11 maart 2021, met als kenmerk DCA 055/21

voor Internationale Samenwerking van de Republiek, APC-Colombia, en het Directoraat van Culturele Zaken van het ministerie van Buitenlandse Zaken van Colombia. De cursus Spaans en Colombiaanse cultuur werd door mevrouw professor Johana Andrea Lopez Mora van Universidad Pontificia Bolivariana de Medellín gegeven.

2.2 Afdeling Onderzoek en Documentatie

De afdeling Onderzoek en Documentatie speelt een belangrijke rol in het realiseren van de beleidsdoelen en prioriteiten van de DCA. Een aantal functies van de afdeling zijn: uitvoering, coördinatie, stimuleren en ondersteuning bieden op het gebied van onderzoek en documentatie.

De sectie Onderzoek en Documentatie van de DCA heeft als een van de hoofddoelenstellingen, het doen van onderzoek en het publiceren van de onderzoeksresultaten over verschillende culturele thema's in Aruba. Cultuur in het algemeen, Cultureel Erfgoed, Taal en Kunsten vormen belangrijke onderzoeksvelden. Zodoende wordt een belangrijk deel van onze ontwikkeling en geschiedenis vastgelegd (geregistreerd). Specifiek bekeken is vastlegging van ons Cultureel Erfgoed, in alle vormen, heel belangrijk, vooral onze orale geschiedenis (mondeling overleveringen) moet duurzaam vastgelegd worden, anders gaat een schat aan cultureel erfgoed verloren (een bibliotheek aan kennis en ervaring). Het is van groot belang dat bepaalde delen van onze geschiedenis/erfgoed, duurzaam worden verzameld en verteld door de eigen lokale bevolking (oral history). Het draagvlak voor ons culturele erfgoed is van groot belang, ook in het kader van het verdrag voor Immaterieel Cultureel Erfgoed van de UNESCO (geratificeerd in koninkrijksverband op 2 september 2012). Informatie wordt opgenomen, gedocumenteerd en ook gedigitaliseerd. Een hoofddoel is om het in een duurzame vorm vast te leggen (o.a. digitalisering en publicatie) en vooral op een algemeen toegankelijke manier voor publiek in het algemeen. Tevens kan de verkregen informatie dienen als basis voor bruikbare lesmateriaal bij culturele instanties en voor kunst- en cultuureducatie in het onderwijs. Een van de twaalf beleidsprioriteiten van de DCA is het documenteren en digitaliseren van het cultureel erfgoed van Aruba.

Ook 2021 stond in het teken van de COVID 19 pandemie. De onderzoeksleiders hebben samen met de Coördinator GO/NGO en de PR/Communicatie van de DCA een vergadering gehouden over het inschrijfformulier en de beschrijving daarvan. Dit voor de registratie binnen de 'Entertainment Industrie' 2021. Voorbereidingen zijn getroffen om de volgende vergadering met de DVG, het Crisisteam en de DCA, om samen met de muziekorganisaties, het voorstel te aanvaarden.

Na uiteenlopende vergaderingen met de culturele artiesten organisaties samen met de DVG, Crisisteam en de DCA, is ter woord gesteld dat de Regering van Aruba, inzicht wil hebben over wie in de culturele sector zoals de muziek, de danswereld, de tipico's, 'caha di orgel', e.d. binnen de 'Entertainment Industrie' dit werk als voltijd baan heeft.

De DCA werd gevraagd, om dit te doen door gebruik te maken van de afdeling Onderzoek en Documentatie, de Coördinator GO/NGO samen met de PR/Communicatie om een concept registratieformulier te ontwikkelen en te versturen naar de artiesten, in het kader om dit project, te verwezenlijken. Dit registratieformulier is om een beter inzicht te hebben van dit cultureel platform, om te bepalen wie in aanmerking kan komen voor een sociale hulp of een steun van de Regering tijdens de Crisis Covid -19 die nog steeds dreigend is.

De Onderzoekersleiders hebben het registratieformulier, samen met de beschrijving, verzonden naar de representanten van de organisaties zoals 'Entertainment Industrie', AMAA, Stichting Musica, Muziek Entertainment 2021. De Coördinator GO/NGO, PR/Communicatie, hebben hiertoe ook bijgedragen.

Vergadering van de DCA met het muziekplatform Stichting Musica en met de AMAA, over de nieuwe protocollen en maatregelen die werden geïmplementeerd.

Het registratieformulier voor het registreren van de 'Entertainment Industrie' te DCA is helemaal klaar om aan alle organisatie van de 'Entertainment Industrie' uit te geven. Zodat de DCA aan het proces van registratie kon beginnen.

De bedoeling van de registratie is om een beter inzicht te hebben voor de 'Entertainment Industrie' wie binnen het culturele veld, dit werk als fulltime job heeft. Om in aanmerking te kunnen komen voor een sociale hulp in de periode van de crisis: Fase!

Belangrijke punten die daarin voorkomen zijn onder andere:

1. het doen toekomen van een database van verschillende disciplines;
2. controle van de expertise van elke discipline;
3. het gebruikmaken van de expertise van elke disciplines en anderen te stimuleren;
4. het samenbrengen van artiesten tot elkaar en uniformiteit /samenhorigheid nastreven;
5. het aanbieden van een betere controle voor het beschermen van lokale artiesten.

Het inschrijfformulier werd bijgewerkt en opgestuurd naar de Coördinator GO/NGO van de DCA.

De Onderzoekersleiders en de directeur DCA hebben vergaderd over de stand van zaken van de projecten waar ze mee bezig zijn. Er werden foto's e.d. geïmplementeerd/verzameld voor het project 'Biografia di Artistanan di Musica Arubano' en enkele die nog ontbreken o.a., van de heer Donald Baly, wijlen de heer Mario Steenen, en Martin Quandus. Dit ten behoeve van de publicatie via Multimedia International N.V.

Onderzoekersleiders hebben een vergadering opgeroepen om sommige veranderingen en aanpassingen van informant voor het boek van 'Biografia di Artistanan di Musica Arubano', die via Multimedia International N.V., wordt gedrukt. Er is contact opgenomen met Multimedia International N.V. en hierover vergaderd.

Onderzoekersleiders hebben samen met de representanten van de Multimedia International N.V., de heer Clayton Brown, vergaderd over het maken van het Biografie verzamelbundel.

'Biografia di Artistanan di Musica Arubano' Volumen 1

De Onderzoekersleiders hebben deel van het concept Biografie verzamelbundel ontvangen en doorgestuurd naar de directeur DCA om samen feedback te geven aan Multimedia International N.V. over wat betreft de Lay-out o.a. kop en lettertype, lettertypen in het algemeen, kleur, design enz.

De workshop en presentatie van mevrouw Diana Antoinette over het project 'Plataforma Folklore den Sector Turistico'.

In December 2021 heeft de DCA wederom een oproeping en vergadering plaatsgevonden, om in het kader van het project 'Plataforma Folklore den Sector Turistico' deze keer over het fiscale belastingstelsel, hoe dit werkt en in elkaar steekt voor de entertainers.

De vertegenwoordigers van de Belastingdienst, die de presentatie hebben gegeven zijn de heer Jason Baptist en mevrouw Golda Davelaar. Aanwezig waren de Directeur van de DCA, afdeling Onderzoek en Documentatie, Coördinator GO/NGO, representanten van de vereniging AMAA en alle Folkloristische groepen.

'Trahamento di Boto Criyoyo'

Het (actie) plan voor onderzoek naar hoe een vissersboot wordt gemaakt."Trahamento di Boto Criyoyo" is gemaakt en gepresenteerd;

Door de vertraging van de pandemie moesten alle data veranderd worden en een nieuwe en - 'ge update- actieplan opgesteld worden van het genoemde project. Er is contact opgenomen met Directie Scheepvaart voor het aanvragen van een registratielijst van eigenaars van Arubaans vissersboten voor het genoemde project. Maar tevergeefs vanwege die informatie niet aan derden kan worden gegeven.

2.3. Afdeling Implementatie (project coördinatie)

2.3.1 Werkzaamheden afdeling Implementatie

Arte di Palabra

Arte di Palabra (AdP) 2021

'Arte di Palabra' is een project dat sinds 2009 op Aruba is geïntroduceerd en die onder de begroting van de DCA valt. Sinds 2010 valt het project onder de afdeling Implementatie die een samenwerkingscommissie heeft ingesteld bestaande uit leden van de DCA, 'Fundacion Lanta Papiamento' en 'Grupo Corector di Papiamento'. Tegenwoordig bestaat de commissie uit leden van de DCA en 'Fundacion corrector di Papiamento'.

Het project AdP ligt in het verlengde van de viering van de Internationale Moedertaaldag op 21 februari, sinds het jaar 2000, dat door de UNESCO werd uitgeroepen. Deze dag staat in het teken van de taalkundige en culturele erfgoed levend te houden. Door de moedertaal in ere te houden, blijft de taalkundige en culturele traditie bestaan en wordt men zich meer bewust van verschillen tussen etnische groepen. Dit leidt mogelijk tot meer begrip.

DCA streeft ernaar om met dit project AdP, aan de hand van wedstrijden, zoveel mogelijk het juiste gebruik van onze taal Papiamento te stimuleren onder de jongeren en de samenleving in het algemeen en heeft hiervoor de volgende doelen opgesteld: het ontplooiën van literaire creativiteit onder de jongeren, het bevorderen van lezen en schrijven in het Papiamento en het stimuleren van culturele uitwisseling tussen de jongeren van Aruba, Bonaire en Curaçao.

AdP is een wedstrijd met als onderdeel poëzie en kortverhaal, voor jongeren van het voortgezet onderwijs tussen de leeftijd van 12 t/m 21 jaar. AdP vond op 08 mei 2021 te Cas di Cultura plaats, met een aantal van 22 deelnemers.

Catergoria B: Poesia original klas 1-2

Qryna Antersijn; Eliziën Antersyn; Nicoll Zambrano; Joshua Samuels

Catergoria C: Poesia original klas 3-6

Heily-Ann Giel; Cayley Figaroa; Esmeralda Bryson

Catergoria E: Cuenta original klas 1-2

Guizza Steenvoorde

Catergoria F: Cuenta original klas 3-6

Rafael Garcia

Arte di Palabra ABC

De 9 deelnemers van Aruba die de wedstrijd op Aruba hadden gewonnen, hebben deelgenomen aan de finale van AdP ABC. Dit vond plaats op 28 juli 2021 bij de Cas di Cultura.

Publicatie van poëzie en kortverhaal

De commissie van AdP publiceert elk jaar al de deelnemende poëzie en kortverhalen. Alle deelnemers en voortgezet onderwijs scholen hebben een exemplaar hiervan ontvangen, waarmee ze het lezen en schrijven van het Papiamentu verder kunnen stimuleren.

Poeta di Patria 2021

‘Poeta di Patria’ is een poëziewedstrijd dat georganiseerd wordt door CCDN, in het kader van 18 maart oftewel ‘Dia di Himno y Bandera’. CCDN valt begrotingstechnisch en organisatorisch tevens onder de DCA. In het jaar 2019 heeft de CCDN de commissie ‘Arte di Palabra’ benaderd om deze evenement te organiseren. De commissie ‘Arte di Palabra’ bestaat uit personeel van de DCA met name afdeling Implementatie en de stichting ‘Corector di Papiamentu’. ‘Poeta di Patria’ heeft op 09 maart 2021 plaatsgevonden te Cas di Cultura. Er waren 14 deelnemers. De heer Frank Croes heeft de wedstrijd gewonnen. De heer Jhon Freddy Tobón Montoya heeft de 2de plaats gewonnen en de heer Sergio D. A. Winterdal heeft de 3de plaats gewonnen.

‘Fiesta di San Juan/Dera Gay’

Op 24 juni 2021, werd het jaarlijkse oogstfeest: de dag van ‘Fiesta di San Juan/Dera Gay’, gevierd. Voor dit immaterieel cultureel erfgoed, hebben alle kleuter- en basisscholen, schoolmateriaal ontvangen. Het schoolmateriaal behelsde een educatief boek met als titel ‘Ban hunga wega y siña mas di Fiesta di Dia di San Juan, Dera Gay’. Het boek komt met onder andere liedjes, woordpuzzel, gezegdes en afbeeldingen om te kleuren. De doelstelling van het project is om de kinderen op een spelende wijze de geschiedenis van Dera Gay te leren. Met als uiteindelijke doel dat de kinderen van kleins af hun cultuur omarmen en deze te waarborgen.

Gang di Arte

Het welbekende jeugdproject ‘Gang di Arte’, dat is opgezet vanuit dezelfde visie en de doelstelling van het Nederlandse talentontwikkelingsproject: ‘De Kunstbende’, werd wederom succesvol georganiseerd in het jaar 2021.

In het jaar 2021 werd wederom een samenwerking aangegaan met de Stichting Popcorn Club and Dancers, en hun welbekende: ‘Dream, Dare, Do’ (DDD) met als thema ‘Creacion’. Een weeklang, van 12 juli 2021 tot en met 16 juli 2021, werden ‘workshops’ georganiseerd voor de deelnemende jongeren te ‘John F. Kennedy Education Center’ te Oranjestad.

Op 19 juli 2021 werd de finale georganiseerd te Cas di Cultura. In totaal hebben 110 jongeren gepresenteerd, tijdens twee shows, hetgeen zij geleerd hebben.

2.4 Afdeling Algemene Zaken

De afdeling Algemene Zaken draagt zorg voor de werkzaamheden op het gebied van administratieve, organisatorische, facilitaire en financiële aard. Tevens brengt de afdeling advies uit op het gebied van de budgettering bij de uitvoering van nationale programma’s en projecten en de culturele uitwisselingen.

2.4.1 Werkzaamheden afdeling Algemene Zaken

Zoals hierboven aangegeven, is de afdeling Algemene Zaken belast met het voeren en ondersteunen van de facilitaire en financiële ondersteuning van de DCA. Deze ondersteuning zorgen mede voor de algemene bedrijfsvoering binnen de organisatie. Enkele werkzaamheden worden hierna beschreven.

‘Seyo Nacional pa Artesania di Aruba’

De afdeling Algemene Zaken draagt zorg voor het project ‘Seyo Nacional pa Artesania di Aruba’, welk als doel heeft de kwaliteit van de kunstwerk producten (*artesanía*) van lokale ambachtslieden (*artesano*) te waarborgen. De ‘Seyo Nacional pa Artesania di Aruba’ is een zegel van waardering van de authenticiteit van het kunstambacht die de lokale ambachtslieden kunnen krijgen. Er is een procedure met specifieke richtlijnen welke zij moeten doorlopen voordat het kunstwerk wordt gezegeld.

Vervolgens zal in onderhavig tabel 2 informatie worden gegeven in verband met de ‘Seyo Nacional pa Artesania di Aruba’ over de jaren 2018 tot en met 2021.

In 2021 was de SARS-CoV-2 (Covid-19) nog aanwezig en de ambachtslieden waren niet gemotiveerd om hun kunstwerk producten te laten evalueren. De pandemie was in het begin van het jaar nog actief en vormde een risico voor de veiligheid van de samenleving. Ondanks dit bleef de DCA evaluaties organiseren. In het jaar 2021 konden er amper 3 evaluaties gerealiseerd worden, namelijk in februari, juli en de laatste in oktober 2021. Tevens was het een grote tegenvaller, dat Cosecha de economische consequenties van Covid-19 niet kon overleven en wegens gebrek aan financiële middelen eind oktober 2021, permanent de deuren van 3 winkels heeft gesloten voor de ambachtslieden en voor het publiek. Cosecha, onder het beheer van Stichting CRAFT, was het platform voor de ontwikkeling, het hoogtepunt en de toekomst van

de lokale ambachtslieden. In de evaluatieperiode zijn de verwachtingen om te zien hoeveel meer, de ambachtslieden van Aruba, verder kunnen worden ontwikkeld met nieuwe innovatieve ideeën, die een impact zullen hebben op de creatieve industrie van het eiland.

‘Seyo Nacional pa Artesania di Aruba’

Jaar	Ambachtslieden	Seyo	Geen Seyo	Totaal
2018	34	26	8	34
2019	71	31	40	71
2020	20	11	9	20
2021	36	21	15	36

Tabel 2 ‘Seyo Nacional pa Artesania di Aruba’

Begroting DCA

De afdeling Algemene Zaken bewaakt de begroting van de organisatie en legt verantwoording af bij de directie van de DCA en de Directie Financiën Aruba.

Een zeer belangrijke post op de begroting van de DCA, is de post ‘4393’, de ‘*Overige Kosten*’. Op deze post worden de financiële middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van zowel de interne projecten van de DCA en voor de externe culturele projecten van NGO’s die verzoeken hebben voor financiële en organisatorische ondersteuning voor culturele

activiteiten, evenementen etc. De verzoeken van NGO's worden geëvalueerd conform het vastgestelde integraal cultuur beleidsplan van de DCA. Een belangrijk aspect waar rekening moet worden gehouden zijn de vastgelegde financiële richtlijnen en algemene voorwaarden van de Directie Financiën voor de overheid. Tevens wordt voor de nationale vieringen die door de Comision Celebracion Dianan Nacional worden georganiseerd 'Dia di Betico', 'Dia di Himno y Bandera' en 'Dia di Rey' en de activiteiten die de Comision Celebracion Dianan Nacional ondersteunt 'Fiesta di San Juan/Dera Gay', 'Sinterklaas' en 'Festival di Dande', een aanzienlijk bedrag meer dan 50% van de begroting van de DCA, beschikbaar gesteld.

'Comision Celebracion Dianan Nacional' (CCDN)

De CCDN is een nationale commissie die elk jaar door de minister belast met Cultuur wordt ingesteld middels een MB onder het toezicht van de DCA.

De CCDN heeft tot taak om verschillende vieringen te organiseren door of namens de overheid, in verband met de viering van de nationale feestdagen van Aruba zijnde 'Dia di Betico', 'Dia di Himno y Bandera' en 'Dia di Rey', die elk jaar worden gevierd. Tevens biedt de commissie ondersteuning aan de culturele activiteiten die ook jaarlijks worden gehouden, te weten, 'Fiesta di San Juan/Dera Gay', Sinterklaas en 'Fesival di Dande'.

Binnen de commissie worden verschillende functies vervuld door een aantal medewerkers van de DCA, o.a. de voorzitter, de penningmeester, secretaris en PR & communication officer. Daarnaast ondersteunen medewerkers van verschillende afdelingen van het DCA bij de organisatie en uitvoering van de evenementen.

In onderstaande Tabel 3 volgt de begroting van de Overige Kosten van DCA voor het jaar 2021.

Begroting overige kosten DCA 2021	AWG
Begroting DCA-projecten en subsidie aan NGO's	142.374
Begroting CCDN	226.515
Begroting onvoorziene kosten	54.265

Tabel 3 Begroting Overige Kosten DCA 2021 (Bron: Landsbegroting Aruba 2021)

Landssubsidies

In de begroting van de DCA zijn ook de subsidies inbegrepen voor de vier (4) stichtingen: UNOCA, Stichting Schouwborg Aruba, Stichting Arubaanse Muziekschool en 'Fundacion Museo Arubano' (post 4600, 'Subsidies'), zoals in Tabel 4 is weergegeven.

Begroting Landssubsidie Stichtingen 2021	AWG
Stichting UNOCA	801.608
Fundacion Arubaanse Muziekschool	1.073.006
Fundacion Museo Arubano	52.179
Stichting Schouwborg Aruba	510.496

Tabel 4 Begroting Landssubsidie Stichtingen 2021 (Bron: Landsbegroting Aruba 2021 Directie Cultuur Aruba (DCA))

Financiële aangelegenheden

Vervolgens enkele aandachtspunten van het boekjaar 2021, de begroting realisatie voor kostenpost 4393 *Overige kosten* en enkele toelichtingen op de begrotingspost van de uitgevoerde projecten.

Aan het begin van het nieuwe jaar 2021 was de SARS-CoV-2 (Covid-19) pandemie nog aanwezig en vormde een risico voor de veiligheid van de samenleving. Het goede nieuws was dat Aruba in het tweede kwartaal de eerste vloot van de vaccinatie middelen ontving en een nationale promotie van start was gegaan, zodat de bevolking zich kon laten vaccineren. Het crisisteam bleef de beweging nauwlettend volgen en kon in de loop van de maanden de maatregelen aanpassen.

Het budget van de DCA op post 4393 - *Overige kosten*, werd verlaagd tot AWG 415.000. De financiële middelen waren gereserveerd en verdeeld voor de DCA-projecten en voor de financiële bijdragen aan de NGO's om projecten, conform het cultureel beleidsplan, te kunnen organiseren.

De organisaties moesten rekening houden met de maatregelen die nog van toepassing waren door de Bureau Rampenbestrijding (BRA), o.a. voor publieksevenementen waren niet alle verzoeken voor een vergunning verleend.

De enige uitzondering die werden goedgekeurd door de BRA, waren de voorstellingen in Cas di Cultura.

Begin maart kreeg de DCA-verzoeken van verschillende NGO's voor financiële bijdrage om een deel van de kosten te dekken voor voorstellingen die in Cas di Cultura zouden kunnen plaatsvinden.

Voor publieke voorstellingen was een minimale capaciteit van 100 personen toegestaan.

Terwijl het crisisteam van de BRA dagelijks het virus nauwlettend in de gaten hield werden in een latere periode, 50 meer personen toegestaan.

De meeste projecten van de DCA vonden plaats in Cas di Cultura en een aantal (ongeveer tien) NGO's werden financieel ondersteund om hun activiteiten te kunnen organiseren.

Alhoewel de DCA ook verzoeken kreeg voor financiële steun van de kleinere groepen en organisaties (NGO's), was het een uitdaging, om kost verlagende evenementen te organiseren, toen de maatregelen nog van stand waren. De meeste voorstellingen en activiteiten werden in afwachting gehouden voor een geschiktere periode.

NGO's

	Financiële steun NGO's
2016	16.632
2017	24.595
2018	47.731
2019	65.620
2020	50.017
2021	48.470

De financiële steun aan culturele organisaties, groepen en partners (NGO's) was in het jaar 2021, rond AWG. 48.470.00 In het vierde kwartaal van 2020 waren de besprekingen geïnitieerd en was een crisisplan gepresenteerd aan de minister belast met Cultuur, om in 2021 prioriteit te geven aan de NGO's, om de verzoeken voor speciale activiteit projecten financieel te ondersteunen. In het eerste halfjaar van de pandemie waren de strenge maatregelen nog van toepassing. Daardoor was het in het tweede halfjaar voor de kleinere organisaties, wegens gebrek aan financiële middelen, nog niet voordelig om publieksevenementen en activiteiten te organiseren.

Herdenking Status Aparte Aruba

Op 1 januari 2021 zou Aruba 35 jaren van status aparte hebben herdacht. Vanwege de pandemie werd deze belangrijke gebeurtenis niet officieel herdacht.

Derhalve werd op verzoek van het Ministerie van Cultuur de resterende financiële middelen op de begroting van de DCA, post 4393 - *Overige kosten*, beschikbaar gesteld, om de kosten te dekken, van het evenement dat op 23 november 2021 heeft plaats gevonden, ter herdenking van Aruba's 35ste verjaardag status aparte.

Eindresultaat begroting 2021

De jaarresultaten van de kosten op post 4393 - *Overige kosten* geven aan dat de begroting met 2% is overschreden.

Nationale feestdagen en traditionele vieringen

Aan het begin van het nieuwe jaar 2021 was de SARS-CoV-2 (Covid-19) pandemie nog aanwezig en vormde een risico voor de veiligheid van de samenleving. Derhalve werden de nationale feestdagen en traditionele vieringen op andere manieren gevierd.

- ❖ De culturele manifestatie van ‘Dia di Betico’ vond virtueel plaats op 24 januari 2021. Het protocol gedeelte vond op 25 januari 2021 plaats te ‘Plaza Betico Croes’ met een beperkte aanwezigheid van vijftintig (25) personen.
- ❖ In het jaar 2021 vierde Aruba 45 jaar van ‘Himno y Bandera’. De culturele manifestatie vond virtueel plaats op 17 maart 2021. Het protocol gedeelte vond op 18 maart 2021 plaats met een beperkte aantal personen zonder publiek en zonder ‘défilé’.

Hierna volgt een opsomming van de jaarlijkse nationale feestdagen en traditionele vieringen op Aruba:

‘Dia di Betico’

Op 25 januari wordt de geboorte van de Arubaanse politieke leider en ‘libertador’, wijlen de heer Gilberto Francois (Betico) Croes, herdacht. Hij hielp Aruba zijn 'Status Aparte' te verkrijgen. Deze nieuwe status gaf aan Aruba autonomie van de Nederlandse Antillen en de mogelijkheid om te functioneren als een gemeenebest binnen het Nederlandse Koninkrijk. Sinds 1989 wordt deze nationale dag ‘Dia di Betico’ jaarlijks gevierd met een openingsceremonie en een culturele manifestatie die op de ‘Plaza Libertador Betico Croes’ wordt georganiseerd, gecoördineerd door de CCDN en ondersteund door de DCA. Het doel van deze viering is om de geboortedatum van deze politieke leider en ‘liberatador’ van ‘Movemento Electoral di Pueblo (MEP), de heer Gilberto Francois ‘Betico’ Croes, zijn strijd voor de ‘Status Aparte’ van Aruba te herdenken en hetgeen zijn persoon voor de Arubaanse samenleving heeft betekend. Deze officiële feestdag wordt op het hele eiland gevierd. Voorts houden verschillende musea en andere instanties een open dag en er worden diverse sportevenementen en -spelen en culturele activiteiten gehouden door verschillende instanties, scholen en particuliere organisaties.

‘Dia di Himno y Bandera’

Elk jaar wordt op 18 maart de dag van de vlag en het volkslied, ‘Dia di Himno y Bandera’ gevierd. Het is de meest populaire nationale feestdag op Aruba. Het doel van deze viering is om op de nationale dag van Aruba, op een nationaal niveau ‘Dia di Himno y Bandera’ te vieren, welke deel uitmaakt van de cultuur van Aruba. ‘Dia di Himno y Bandera’ wordt gevierd met een openingsceremonie, protocollaire en culturele manifestatie, defilé en diverse (sub)activiteiten, zoals ‘Poeta di Patria’ en Festival ‘Un canto na nos Himno y Bandera’ en plaatselijke vieringen bij verschillende instanties op Aruba. Hieraan verbonden wordt ook in Nederland een culturele viering gehouden op de ‘Arubadag’.

18 maart is de dag die is uitgekozen voor de dag van de viering van het volkslied en de vlag van Aruba, omdat tijdens de Ronde Tafel Conferentie in Nederland op die datum in 1948 voor het eerst een motie werd aangeboden aan Hare Majesteit Koningin Juliana, die pleitte voor de zelfbeschikking voor het Arubaanse volk. Om het nationalistische bewustzijn te versterken werden op het voorstel van wijlen Gilberto Francois ‘Betico’ Croes de Arubaanse vlag en het Arubaanse volkslied ‘Aruba Dushi Tera’ als symbolen van een eigen identiteit van het volk ingehuldigd tijdens een manifestatie in het Wilhelmina Stadion te Dakota op 18 maart 1976.

‘Dia di Rey’

Jaarlijks wordt op de geboortedatum van de koning, ‘Dia di Rey’ ter ere van de koning van Nederland, Zijne Majesteit Koning Willem Alexander op 27 april, gevierd. De viering vindt plaats in het Wilhelmina Park met een protocollaire ceremonie onder de coördinatie van CCDN, ondersteund door de DCA. Vanaf koningin Wilhelmina tot en met koningin Beatrix heette de dag Koninginnedag. 2013 was het laatste jaar waarin de feestdag op 30 april gevierd werd als Koninginnedag. Sinds 2014 heet de dag Koningsdag en wordt deze gevierd op 27 april. In alle delen van het Koninkrijk geldt deze dag voor de meeste werknemers als vrije dag en wordt het gevierd met verschillende festiviteiten, waaronder de vrijmarkten en het dragen van oranje kleding. Het is een grote viering op school en bij verschillende instanties op Aruba.

‘Dia di San Juan, Dera Gay’

Op 24 juni wordt jaarlijks ‘Fiesta di San Juan, ‘Dera Gay’ in verschillende wijkcentra, op sportvelden en plaatselijke bij verschillende instanties op Aruba gevierd, waarbij de traditionele spelletjes en dansen worden uitgevoerd die bij de viering van San Juan horen. Het is historisch gezien van Midden- en Zuid-Amerikaanse oorsprong voor de offer- en oogstfeest viering en van de geboortedag van Johannes, de dooper. (San Juan/St. John). De DCA in samenwerking met de Brandweer houden in de week voorafgaande de viering, een educatieve en informatieve voorstelling over ‘dia di San Juan, Dera Gay’ te ‘Cas di Cultura’ voor de leerlingen van de basisscholen. De CCDN en de DCA ondersteunen de wijkbuurten met de organisatie rondom deze viering.

‘Sinterklaas’

Jaarlijks wordt van oudsher het Sinterklaasfeest op Aruba gevierd. Het Sinterklaasfeest is een volksfeest afkomstig van Europa en wordt op de avond van vijf (5) december gevierd. De DCA en de CCDN werken samen met ‘Fundacion Sinterklaas’ aan deze viering. De intocht van Sinterklaas vindt plaats op de derde zondag van november bij de haven te Barcadera en vervolgens wordt een tocht in Oranjestad gehouden waarna dit bij de ‘Plaza Libertador Betico Croes’ wordt afgesloten met een viering voor alle kinderen van de Arubaanse bevolking. Hieraan verbonden wordt dit feest gedurende de eerste week van december ook plaatselijk bij verschillende instanties en scholen op Aruba.

Hoewel het verhaal rond de Sinterklaas van tegenwoordig fictief van karakter is, is het personage waarschijnlijk wel gebaseerd op een Sint die echt bestaan heeft. Deze Sint Nicolaas van Myra is vermoedelijk geboren rond het jaar 280 in het toenmalige Turkije en werd na zijn dood (vermoedelijk op 6 december 342) heilig verklaard. Tegenwoordig viert men op de vooravond van 6 december zijn verjaardag. Volgens de legende redde Nicolaas kinderen en gooide hij goudstukken in de huizen van armen, welke vervolgens in de schoenen vielen. Hierop zou het hedendaagse schoen zetten gebaseerd zijn. Het schijnt dat de afbeeldingen van de goudstukken die Nicolaas uitdeelde, vroeger werden geassocieerd met sinaasappels. Omdat Spanje destijds de belangrijkste leverancier van sinaasappels aan Nederland was, werd de link met Spanje gelegd.

Het ‘Dande Festival’

Sinds 1985 wordt in de laatste week december van elk jaar het ‘Dande Festival’ gevierd. De DCA ondersteunt ‘Fundacion Dande’ die deze viering organiseert.

Het Dande Festival is het grootste traditionele muziek-evenement op Aruba, zowel voor kinderen als volwassenen. Meer dan 50 vocalisten, begeleid door kenmerkende muziekgroepen

brengen hun originele compositie en tekst van Dande lied ten gehore. Tijdens deze festivals wordt de beste 'Dande' zanger, de populairste 'Dande' presentatie en de beste 'Dande groep' uitgekozen.

De geschiedenis vertelt dat het woord 'Dande' hoogstwaarschijnlijk uit het Spaans stamt. Het woord 'Dandaré' betekent: reizen van de ene plek naar de andere om de vriendschap tussen bekenden te herstellen. Het gaat om het niet terug te kijken naar het verleden, wat er ook gebeurd is, maar door te gaan met de toekomst.

Het ritueel van muzikanten die de 'tambu' bespelen en Arubaanse families bezoeken na het vuurwerk rond middernacht, begon rond 1880, toen Koning Willem II de huisslaven bevrijdde. Deze slaven gingen de Arubaanse huizen langs, de 'tambu' bespelend, om hun gemeenschap een voorspoedig nieuw jaar te wensen. Deze lokale traditie behoort tot de kenmerken van Aruba, want geen enkel ander eiland in de regio kent de 'Dande' traditie.

Dit ritueel wordt traditiegetrouw gehandhaafd en wordt het 'Dande'-lied gezongen bij het vieren van het Nieuwjaar. Verschillende muziekgroepen gaan huis aan huis langs om de lokale gezinnen te zegenen tijdens Nieuwjaar, voor 'goodwill' en voorspoed. Om het feestelijke ritme van de 'Dande' liedjes met aanstekelijk refrein te creëren, worden traditionele Arubaanse instrumenten, zoals de 'tambu', 'wiri' en 'raspa' gebruikt. Er gaat een hoed rond en de zanger moet iedere keer improviseren om weer unieke zegeningen voor individuele gezinsleden te bedenken.

Bijlagen

Deelnemers AdP 2021

	Nomber	Scol
1	Samuel Octavius	Abraham de Veer School
2	Qryna Antersijn	Abraham de Veer School
3	Raul Lugo	Abraham de Veer School
4	Jaydrick Geerman	Abraham de Veer School
5	Ysamar Smith	Abraham de Veer School
6	Aniuska Ruido	Abraham de Veer School
7	Arienne Hooft	Abraham de Veer School
8	Suanny Cañas	Ceque College
9	Aida Davalillo	Ceque College
10	Eliziën Antersyn	Colegio Nigel Matthew
11	Amaranta Castillo	Ceque College
12	Nigella Albertus	Abraham de Veer School
13	Leonardo Useche Frias	Abraham de Veer School
14	Nicoll Zambrano	Abraham de Veer School
15	Joshua Samuels	Abraham de Veer School
16	Heily-Ann Giel	Ceque College
17	Cayley Figaroa	John Wesley
18	Esmeralda Bryson	Ceque College
19	Guizza Steenvoorde	Ceque College
20	Rafael Garcia	Colegio Nigel Matthew
21	Daniela Zuñiga	Abraham de Veer School
22	Namishah Simmons	Abraham de Veer School

Arte di Palabra ABC 2021

Categoria A Poesia existente klas 1-2

Nomber	Scol	Titulo	Autor	Pais
Lygaira Pieters	Scholen Gemeenschap Bonaire	Mi idioma	Juan “Nochi” Coffie	Bon
Sherwinaishely Pieter	Maris Stella VSBO	Lokura	Ellis Juliana	Cur
Ramsco Coffie	Scholen Gemeenschap Bonaire	Na final di kaminda	Pierre Lauffer	Bon
Juruene Nita	SKAIH	Un korona pa mi idioma	Ilse Schobaar Anthony	Cur

Categoria D Cuenta existente klas 1-2

Nomber	Scol	Titulo	Autor	Pais
Julinette de Leeuw	Kolegio Alejandro Paula	Batman i e payaso sikópata	Lyyonne Maria/ Nashourna Godvriend	Cur
Jeaniro Dorothea	Scholen Gemeenschap Bonaire	Wincho Buyado	Giovanni Gijsbertha	Bon
Raygeniouska Scoop	Gouverneur Lauffer VSBO	Karnaval	Nashourna Godvriend	Cur

Categoria B Poesia original klas 3-6

Nomber	Scol	Titulo	Pais
Eliziën Antersyn	Colegio Nigel Matthew	Un dia sin nada	Aruba
Maria – Luisa Troncon	Scholen Gemeenschap Bonaire	Bas den bo kas	Bonaire
Cristina Méndez	Kolegio Alejandro Paula	Speransa pa futuro	Corsou
Joshua Samuels	Abraham de Veer School	Solo	Aruba
Nicoll Zambrano	Abraham de Veer School	Mi futuro	Aruba
Richeenely Francisco	Juan Pablo Duarte AGO	E mucha mala mucha	Corsou
Aida Davalillo	Ceque College	Alma sin conexion	Aruba
Jeaniro Dorothea	Scholen Gemeenschap Bonaire	Sanashon Interno	Bonaire
Amaranta Castillo	Ceque College	Sin seguridad	Aruba
Ramsco Coffie	Scholen Gemeenschap Bonaire	Pensamentu di un hoben	Bonaire
Oryna Antersijn	Abraham de Veer	Nos colornan	Aruba

Categoria E Cuenta original klas1-2

Nomber	Scol	Titulo	Pais
Sonia Belance	Maria College	Bin sera konosi ku mi	Corsou
Radinka Alberto	Scholen Gemeenschap Bonaire	Ban Eksplora Boneiru	Bonaire
Li Mei Martis	Kolegio Pierre Lauffer	E sirena I e dôlfein	Corsou

Categoria C Poesia original klas 3-6

Nomber	Scol	Titulo	Pais
Juriella Josephia	Liseo Boneriano	`Tempu	Bonaire
Cayley Figaroa	John Wesley College	Unda bo kier ta	Aruba
Jordan Martis	Juan Pablo Duarte VSBO	Ami	Corsou
Irlenska Martinus	Scholen Gemeenschap Bonaire	E spil	Bonaire
Heily-Ann Giel	Ceque College	Naturalesa, nos rikesa	Aruba
Kyon Chirino	St. Paulus VSBO	Perseveransia	Corsou
Esmeralda Bryson	Ceque College	Hende muher ta nos futuro	Aruba
Akeesha Cicilia	Scholen Gemeenschap Bonaire	E yiu di e mama soltera	Bonaire

Categoria F Cuenta original klas 3-6

Nomber	Scol	Titulo	Pais
Derickson Ellensburg	St. Jozef VSBO	Bou di palu na punt'i hanchi	Corsou
Rafael Garcia	Colegio Nigel Matthew	Dicon	Aruba
Juriella josephia	Liseo Boneriano	E buki di aña	Bonaire
Shuraino Calister	Ancilla Domini	Est'un bululu	Corsou

GANADORNAN COMPETENCIA ARTE DI PALABRA ABC 2021		
Categoria A: Poesia Existente Klas 1-2	Scol:	Obra:
1 Ramso Coffie	Scholen Gemeenschap Bonaire	Na final di kaminda
2 Juruene Nita	SKAIH - Corsou	Un korona pa mi idioma
3 Sherwinaishely Pieter	Maris Stella VSBO - Corsou	Lokura
4 Lygaira Pieters	Scholen Gemeenschap Bonaire	Mi idioma
Categoria D: Cuenta Existente Klas 1-2	Scol:	Obra:
1 Jeaniro Dorothea	Scholen Gemeenschap Bonaire	Wincho Buyado
2 Julinette de Leeuw	Kolegio Alejandro Paula - Corsou	Batman i e payaso sikópata
3 Raygeniouska Scoop	Gouverneur Lauffer VSBO - Corsou	Karnaval
Categoria B: Poesia Original Klas 1-2	Scol:	Obra:

1	Ramso Coffie	Scholen Gemeenschap Bonaire	Pensamentu di un hoben
2	Jeaniro Dorothea	Scholen Gemeenschap Bonaire	Sanashon Interno
3	Maria-Luisa Troncon	Scholen Gemeenschap Bonaire	Bas den bo kas
Categoria E: Cuenta Original Klas 1-2			Scol:
Obra:			
1	Guizza Steenvoorde	Ceque College - Aruba	Papa soda di miedo
2	Sonia Belance	Maria College - Corsou	Bin sera konosi ku mi
3	Li Mei Martis	Kolegio Pierre Lauffer - Corsou	E sirena i e dölfein
4	Radinka Alberto	Scholen Gemeenschap Bonaire	Ban eksplora Boneiru
Categoria C: Poesia Original Klas 3-6/EPI			Scol:
Obra:			
1	Irlenska Martinus	Scholen Gemeenschap Bonaire	E spil
2	Jordan Martis	Juan Pablo Duarte VSBO - Corsou	Ami
3	Juriella Josephia	Liseo Boneriano	Tempu
Categoria F: Cuenta Original Klas 3-6/EPI			Scol:
Obra:			
1	Rafael Garcia	Colegio Nigel Matthew - Aruba	Dicon
2	Shuraino Calister	Ancilla Domini - Corsou	Est'un bululu
3	Juriella Josephia	Liseo Boneriano	E buki di aña
4	Derickson Ellensburg	St. Jozef VSBO - Corsou	Bou di palu na punt'i hanchi
Ganador absoluto			Scol:
Obra:			
	Rafael Garcia	Colegio Nigel Matthew - Aruba	Dicon

Participantenan Poeta di Patria 2021

	Nomber	Titulo
1	Stephanie Buckley	Aruba
2	Sergio Winterdaal	Mi sanger
3	Jhon Freddy Tobón Montoya	Mas di mil motibo
4	Judith Croes	Caminda cu ami a nace
5	Marcia Dirks	Nos Inosencia
6	Ariana M. Koolman-Chirino	Pabien Aruba
7	Clarette A. Quandus	Rikesa di Cultura Arubano
8	Rhomyko Winkaar	Shon Shoco
9	Ruthy Vrieswijk-Bergen	Tur cu tin pa Aruba
10	Celestino T. Dirksz	Nos Himno y nos Bandera
11	Luis Rodulfo	Mi no tin cu preocupa
12	Niurca Herrera	Mi preocupacion
13	Lina Martijn	Aruba
14	Frank Croes	Nos Lengua